

Motion till riksdagen 2009/10:Fi286

av **Fredrik Olovsson (s)**

Småföretags och arbetstagares villkor vid offentlig upphandling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att underlätta för små och medelstora företag vid offentlig upphandling samt att kunna ställa sociala krav vid upphandlingen i enlighet med ILO:s konvention 94.

Motivering

Den enorma volymen gör den offentliga upphandlingen oerhört betydelsefull ur en lång rad perspektiv. Den gemensamma sektorn upphandlar varje år varor och tjänster för hundratals miljarder kronor. Den är en stor och viktig marknad för företagen. Det är viktigt att upphandlingen sker på ett sätt som gör att skattebetalarna får största möjliga nytta för sina pengar. Det gör den till en viktig arena där hårda krav kan förbättra sociala villkor och hänsyn till miljö. Med utgångspunkt i dagens situation kan den offentliga upphandlingen förbättras på flera punkter.

Den kan i större utsträckning organiseras så att små och medelstora företag får en reell möjlighet att delta. Stora centraliserade och samordnade upphandlingar i ramavtal riskerar att leda fram till ett läge där konkurrensen i realiteten sätts ur spel. Det blir oerhört svårt för mindre företag, som mycket väl kan vara konkurrenskraftiga på en del av de varor och tjänster som upphandlas, att konkurrera med de stora aktörerna när upphandlingarna samordnas och det exempelvis ställs krav på mycket breda sortiment och leveranser i hela landet. Upphandlingen kan därmed leda till att konkurrensen i realiteten försvagas och att priset för skattebetalarna långsiktigt blir för högt. Regeringen bör ge myndigheterna i uppdrag att se över upphandlingen i detta perspektiv för att stärka konkurrensen.

Fel! Okänt namn på

Ifråga om offentliga inköp är det inga hinder för stat, kommuner och lands-ting/regioner att aktualisera grundläggande sociala krav. Det handlar om att leverantörer ska respektera ILO:s grundläggande konventioner, FN:s barnkonvention, arbetsmiljölagstiftning m.m. Att vara väldigt tydlig i fråga om offentliga inköp i de här avseendena får sannolikt också en stor betydelse för tjänsteupphandling. Den s.k. uppförandekod som Stockholms läns landsting, Region Skåne och Västra Götalandsregionen har utarbetat för sin del kan tjäna som ett slags förebild, och utsträckas till fler områden och kommunerna.

Men den gemensamma upphandlingen bör även användas för att förstärka sociala villkor i de upphandlade företagen. Att möjligheten finns har slagits fast av EG-domstolen som framhållit att gemenskapens regler inte hindrar att samhället ställer sociala krav på leverantörer av varor och tjänster. Därför bör det införas rättigheter för fackliga organisationer att delta vid upphandlingen, i enlighet med MBL:s förhandlingsskyldighet. Detta för att förhindra att personalen får sämre anställningsvillkor som konsekvens av upphandlingen. När exempelvis en kommun eller ett landsting lägger ut en del av sin verksamhet på entreprenad måste man samtidigt ta ansvar för personalens villkor. Flera EU-länder har redan ratificerat ILO:s konvention 94 om arbetsklausuler i kontrakt där offentlig myndighet är part. Detta bör även Sverige göra. Upphandlingen ska både stärka konkurrensen och ta större hänsyn till arbetstagarnas villkor och miljön.

Stockholm den 30 september 2009

Fredrik Olovsson (s)